

Пише: Владимир Недељковић
среда, 27 април 2011 14:30

„Чујем вапај жртава, чујем зов и молитву песника Шарла Бодлера: Тврдоглава у греху, душа нам млако жали/ наплаћујемо скупо кад било шта признамо/ опет блатњавим путем весело корачамо/ ко да смо сваку мрљу јефтином сузом спрали. То је поетска слика постпетооктобарске Србије, слика односа Србије према жртвама ратних злочина, према злочинцима, према рату, према злочиначкој политици режима Слободана Милошевића, који је разорио СФРЈ, ерго, и Србију, а разара је и данас. Геноцид у Сребреници, ерго, Сребреница је метафора за све жртве свих злочина најстрашнијег рата у Европи после Другог светског рата. Сарајево, Приједор, Вуковар, Косово... јесу „Сребреница у континуитету“ –каже за „Плаве стране“ листа „Данас“ професор Филозофског факултета у Нишу Драшко Бјелица, иначе члан Скупштине Коалиције за РЕКОМ.“ [\[1\]](#)

Јуче је у свим главним градовима бивших република СФРЈ покренута акција прикупљања „Милион потписа за РЕКОМ“. О најави догађаја и његовим организаторима смо могли читати пре пар недеља на сајту НСПМ-а [\[2\]](#), а јуче на Радио телевизији Србије и уживо одгледати емисију „Око“ са истом тематиком, у којој се испред НСПМ-а нашао њен сарадник Никола Танасић, затим Маја Мићић, директорка Иницијативе младих за људска права и Марио Мажић из РЕКОМ-а

Поновимо још једном.

Према дефиницији оснивача: „Коалиција за РЕКОМ је неполитички регионални скуп организација цивилног друштва, који чини мрежа невладиних организација, удружења и појединаца/појединки који/које заступају и афирмишу Иницијативу за оснивање Регионалне и независне комисије са мандатом да установи и јавно изнесе чињенице о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права, као и да допринесе расветљавању судбине несталих, у ратовима 1991–2001. године на подручју некадашње СФРЈ.“

С обзиром да је емисију могуће одгледати на сајту РТС-а [\[3\]](#), нећемо је детаљно

Пише: Владимир Недељковић
среда, 27 април 2011 14:30

препричавати, али ћемо покушати да нађемо разлоге за сумњу у погледу једне овакве иницијативе као што је РЕКОМ-ова, иако је она у својим основама, неоспорно, за сваку похвалу.

Као суштинско питање емисије наметнуло се разматрање шта су то чињенице о ратним злочинима, а затим и ко би њиховом истинитошћу требало да се бави. Како се тог истраживања прихватио РЕКОМ, ми смо одлучили да се бавимо његовим покретачима и то само у толикој мери, колико је потребно да се утврди њихова непристрасност.

На овом месту је немогуће, а да се не поновимо, и још једном запитамо, зашто је сарадницима РЕКОМ-а, уколико већ покрећу поступак за утврђивање чињеница о несталим особама, неопходно да нам истовремено сугеришу и то ко је за ове злочине крив, о чему нам говори цитат са почетка овог текста.

О томе да ова теза није без основа говори нам и извештај [\[4\]](#) Горана Јуришића са округлог стола „Конзултације с бранитељима и бранитељским удругама око иницијативе 'РЕКОМ'“, а у организацији Удруге драговољаца и ветерана Домовинског рата Републике Хрватске.

На сајту овог удружења се између осталог може наћи и позив свим хрватским бранитељима из Домовинског рата и грађанима Пожеге и пожештине на одржавање скупа под називом: “Осуда Хашке пресуде и потпора хрватским генералима Анти Готовини и Младену Маркачу” [\[5\]](#) .

Само присуство и учешће сарадника хрватског огранка РЕКОМ-а једном оваквом скупу не имплицира директно њихову пристрасност, али ипак оставља доста места за сумњу.

Ову чињеницу ћемо додатно образложити тиме, да је истоименом скупу присуствовао и имао своје излагање и Слободан Ланг, почасни члан Хрватског хелсиншког комитета [\[6\]](#) , који је према горе реченом извештају Републику Српску назвао геноцидном творевином, а својевремено у свом отвореном писму председницима Србије и Хрватске, Борису Тадићу и Иви Јосиповићу, између осталог, поручио: “Ни један од вас није самостално у досадашњем животу стекао морално право да рјешава терете прошлости. Господине Јосиповићу, ви нисте ни бранитељ, ни жртва, па зато и олако а недопустиво предлагете

Пише: Владимир Недељковић
среда, 27 април 2011 14:30

одустајање од хрватске тужбе против Србије. Господине Тадићу, ви нисте устали против српске агресије кад је провођена, а данас до највеће дубине вријеђате све Хрвате и цијелу Хрватску називајући војно-редарствену акцију Олуја злочином. Овакво право ниједан нисте стекли нити својим радовима као стручњаци.”

[\[7\]](#)

Укратко, на ово можемо само додати да су председници двеју држава РЕКОМ-ову иницијативу подржали. [\[8\]](#)

Даље, међу потписницима ове иницијативе се нашао и предсједник Странке демократске акције Сулејман Тихић који је истакао да је и сам био жртва тортуре у пет логора током агресије на БиХ и сведок бројним злочинима [\[9\]](#), као и министар културе и спорта Федерације БиХ Салмир Каплан који за себе каже да је провео рат у БиХ, те да је од 1993. до 2000. године био прогнаник.

[\[10\]](#)

Упечатљиво је да се у свим изјавама политичких потписника који не припадају српском народу, помињу злочини, агресија, логори, тортуре, избеглиштво итд, као вид нарочите личне патње и сведочења, док код представника српских медија и удружења, затим интелектуалаца и уметника такве изјаве циљају на објективност у појмовно потпуно другачијем окружењу, са видљивим изостатком оптуживања било које стране у сукобу, што је заиста племенито.

Напомињемо да су изјаве које смо обрадили као становиште српске јавности преузели из емисије РТС.

Из разматраног се дало видети да, када је о помирењу реч, српска држава и њени грађани треба да прихвате да су били агресори и злочинци и да је то према изјавама наших суседа неупитна и свршена ствар. Са друге стране, злочини почињени над Србима представљају се као да су појединачног карактера и за то су криве тачно одређене особе. Ако ћемо према речима Драшка Бјелице са почетка текста, само у Србији имамо “поетску слику постпетооктобарске Србије, слику односа Србије према жртвама ратних злочина”, док је у Хрватској или БиХ, по свој прилици, или по њему, немамо. О стотинама хиљада протераних Срба, наравно, ни реч, ма ни јединог слова, готово нигде.

У даље анализе се нећемо упуштати, али ћемо ипак са становишта законодавства, као отворено питање, направити кратак осврт и навести изузетно проблематичан део статута РЕКОМ-а у којем се каже:

„Према Нацрту статута, РЕКОМ ће имати право да узима изјаве о разним злочинима од жртава, сведока, починилаца и државних институција, као и да тражи и добија документацију влада, скупштина, председништава, локалних и територијалних самоуправа, војски, полиција и обавештајних служби, те судске пресуде, транскрипте и тужилачке списе Хашког трибунала и националних правосуђа. Обављаће теренска истраживања на локацијама злочина, затварања и масовних гробница. Организоваће тематске сесије на којима ће присуство позваних бити обавезно, а које ће јавни сервиси емитовати директно или одложено. Одржаваће јавна слушања жртава које ће добровољно говорити о својим и страдањима блиских особа“.

Паметном доста.

[1] http://www.danas.rs/dodaci/vikend/plave_strane/zajednicka_istina_o_zlocinima_i_zrtvama.45.html?news_id=213725

[2] <http://www.nspm.rs/istina-i-pomirenje-na-ex-yu-prostorima/raspirivanje-zla-ili-rekom-ov-doprinis-pomirenju.html>

[3] <http://www.rts.rs/page/tv/sr/story/22/RTS+Satelit/881634/Balkanski+zlo%C4%8Dini%2C+%C4%8Dinjenice+i+pomirenje.html>

[4] <http://www.dragovoljac.com/index.php?>

[option=com_content&view=article&id=6904:rekom-&catid=38:goran-jurisc&Itemid=32](#)

[5] <http://udvdr.pszupanija.hr/naslovnica/34-novosti/250-poziv-.html>

[6] http://en.wikipedia.org/wiki/Slobodan_Lang

[7] <http://hakave.org/index.php?>

[option=com_content&id=7085:drslobodan-lang-otvoreno-pismo-ivi-josipoviu-i-borisu-tadiu](http://hakave.org/index.php?option=com_content&id=7085:drslobodan-lang-otvoreno-pismo-ivi-josipoviu-i-borisu-tadiu)

[8] <http://www.autonomija.info/i-tadic-podrzao-osnivanje-rekom-a.html>

[9] <http://www.zarekom.org/prilozi-u-medijima/Stampa/index.bs.html>

[10] <http://www.zarekom.org/prilozi-u-medijima/Stampa/index.bs.html>